

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SPORT TASHKILOTLARINING YANGI BIZNES MODELLARINI ISHLAB CHIQISH

G'ulomov Musurmon

*Kadrlar malakasini oshirish instituti
mustaqil izlanuvchi*

Annotatsiya. Zamonaviy sharoitlarda raqamlashtirish jamiyatning barcha sohalariga, shu jumladan sport tizimiga ham kuchli ta'sir ko'rsatmoqda. Ushbu tadqiqot raqamli texnologiyalarning sport sohasidagi ahamiyatini, global tendentsiyalarni va O'zbekistonda raqamli sportni rivojlantirish yo'llarini o'rganadi.

COVID-19 pandemiyasi sport sanoatida an'anaviy yondashuvlarning samarasizligini ko'rsatdi va raqamli echimlarni joriy etish zarurligini oshirdi. Virtual musobaqalar, e-sport, ma'lumotlar tahlili, sun'iy intellekt (AI) va kiyiladigan texnologiyalar kabi innovatsiyalar sportchilarning tayyorgarligini, muxlislar bilan aloqani va boshqaruv samaradorligini yaxshilash imkoniyatlarini beradi.

O'zbekiston sport tizimi raqamli transformatsiyaning yangi bosqichida bo'lib, uning rivojlantirilishi uchun infratuzilma, raqamli savodxonlik, moliyalashtirish va xalqaro tajriba almashinuvini yaxshilash kerak. Tadqiqotda raqamli sport biznes modellari, sportchilar ma'lumotlarining xavfsizligi, kiberxavfsizlik va innovatsion platformalarni joriy etish bo'yicha amaliy tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar. raqamli sport, sun'iy intellekt (AI), e-sport, sport innovatsiyalari, O'zbekiston sport tizimi, COVID-19 ta'siri, raqamli biznes modellari.

Abstract. In modern conditions, digitalization has a strong impact on all sectors of society, including the sports system. This research explores the importance of digital technologies in the sports sector, global trends, and ways to develop digital sports in Uzbekistan.

The COVID-19 pandemic highlighted the inefficiency of traditional approaches in the sports industry and increased the need to implement digital solutions. Innovations such as virtual competitions, e-sports, data analytics, artificial intelligence (AI), and wearable technologies provide opportunities to enhance athletes' training, improve fan engagement, and increase management efficiency.

Uzbekistan's sports system is in a new phase of digital transformation, and its development requires improvements in infrastructure, digital literacy, funding, and international experience exchange. The research provides practical recommendations on digital sports business models, athlete data security, cybersecurity, and the implementation of innovative platforms.

Keywords. digital sports, artificial intelligence (AI), e-sports, sports innovations, Uzbekistan sports system, COVID-19 impact, digital business models.

Аннотация. В современных условиях цифровизация оказывает сильное влияние на все сферы общества, включая спортивную систему. Данное исследование рассматривает значение цифровых технологий в спортивной сфере, глобальные тенденции и пути развития цифрового спорта в Узбекистане.

Пандемия COVID-19 подчеркнула неэффективность традиционных подходов в спортивной индустрии и увеличила необходимость внедрения цифровых решений. Инновации, такие как виртуальные соревнования, киберспорт, аналитика данных, искусственный интеллект (ИИ) и носимые технологии, предоставляют возможности для улучшения подготовки спортсменов, повышения вовлеченности болельщиков и увеличения эффективности управления.

Спортивная система Узбекистана находится на новом этапе цифровой трансформации, и ее развитие требует улучшения инфраструктуры, цифровой грамотности, финансирования и обмена международным опытом. Исследование предоставляет практические рекомендации по цифровым бизнес-моделям в спорте, безопасности данных спортсменов, кибербезопасности и внедрению инновационных платформ.

Ключевые слова. цифровой спорт, искусственный интеллект (ИИ), киберспорт, спортивные инновации, спортивная система Узбекистана, влияние COVID-19, цифровые бизнес-модели.

Kirish. Zamonaviy sharoitlarda ijtimoiy rivojlanish paradigmasi bir qator omillar, xususan raqamlashtirish ta'siri ostida sezilarli darajada o'zgarib bormoqda. Aslida, jamiyat ilgari tarixiy davrlarda kuzatilmagan kuchli chaqiriq bilan yuzma-yuz keldi. Gap iqtisodiyotda ham, boshqa sohalarda ham ijtimoiy munosabatlarning raqamlashtirilishi haqida bormoqda. Raqamlashtirish ya'ni yangi raqamli texnologiyalarni keng joriy etish o'z ta'sir doirasi jihatidan sanoat inqilobi bilan tenglashtiriladi. Raqamli aloqa texnologiyalarini boshqarish bilan bog'liq ijtimoiy va siyosiy chaqiriqlar ko'p va murakkabdir. Bunga maxfiylikni himoya qilish, iqtisodiy muomalani va elektron tijoratni himoya qilish, axborot erkinligi va intellektual mulk o'rtasidagi muvozanatni ta'minlash va boshqalar kiradi.

Axborot oqimining tezlashishi, tarmoq aloqa imkoniyatlarining kengayishi va ishlab chiqarish hamda xizmat ko'rsatish jarayonlarini sezilarli darajada soddalashtirish va osonlashtirishdan so'ng, axborot texnologiyalari o'zining so'nggi va yakuniy bosqichiga narsalarni raqamlashtirishga kirib bormoqda. Katta texnologik va innovatsion yutuqlar tufayli bu inqilob insonlarning atrof-muhit bilan o'zaro aloqalarini to'liq o'zgartiradi, bu esa raqamli davrda jamiyatning barcha segmentlari –

biznes, moliya sektori, davlat boshqaruvi, siyosat, madaniyat va h.k. raqamlashtirilishini anglatadi. Raqamli transformatsiya biznes yuritish, ish tashkiloti, bozorga kirish, kompaniyalar va tashkilotlar o'rtasidagi boshqaruv modellarini, mijozlar bilan aloqalarni va kompaniyada qiymat yaratish usullarini to'liq o'zgartiradi. Yangi raqamli texnologiyalarni qo'llash mehnat va bandlik, ijtimoiy siyosat va ishchilarning himoyasini o'zgartirish bo'yicha chuqur va keng qamrovli o'zgarishlarga olib keladi: bir so'z bilan aytganda, raqamlashtirish ijtimoiy o'lchovga kuchli ta'sir qiladi, uning natijalari esa ishchilarning xavfsizligi, ijtimoiy inklyuziya, ijtimoiy maqom va nihoyat, ijtimoiy tinchlikni ta'sir qiluvchi asosiy parametrlar tomonidan hali yetarlicha o'rganilmagan va aniqlanmagan.

Mavzuning o'rganilganlik darajasi. Raqamli transformatsiya sharoitida sport tashkilotlarining yangi biznes modellari masalasi so'nggi yillarda xalqaro miqyosda va O'zbekistonda ilmiy hamjamiyat hamda amaliyotchilar tomonidan keng o'rganilmoqda. Xususan, COVID-19 pandemiyasi davrida sport sohasi oldida paydo bo'lgan yangi chaqiriqlar raqamli texnologiyalarni joriy etish va innovatsion biznes modellarini shakllantirish zaruratini kuchaytirdi.

Xorijiy adabiyotlarda bu borada bir qator muhim tadqiqotlar amalga oshirilgan. Masalan, **Amankwah-Amoah, Khan va Wood** o'z ishlarida pandemiya davrida biznes muvaffaqiyatsizliklari va transformatsiya jarayonlarini nazariy hamda amaliy jihatdan tahlil qilganlar. **M.Sostero va boshqalar** turli sanoat tarmoqlarida, jumladan sport industriyasida pandemiya sharoitida moslashuv strategiyalarini o'rgangan. **M.Drewes va hamkorlari** hamda **D.Parnell va boshqalar** sport tadbirlarini qayta tashkil etish, ularning global miqyosdagi kechikishlari va iqtisodiy oqibatlari masalasiga alohida e'tibor qaratgan

O'zbekiston misolida esa mazkur mavzu bo'yicha ilmiy izlanishlar endigina shakllanib bormoqda. **I.Karimov** mamlakatimizda raqamli sport infratuzilmasini rivojlantirishdagi imkoniyatlar va cheklovlarni o'rganib chiqqan. Respublika miqyosida qabul qilingan **"Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi, Prezident farmonlari**, shuningdek **Osiyo Futbol Konfederatsiyasi** tomonidan ishlab chiqilgan texnologik integratsiya dasturlari milliy sportda raqamli transformatsiyani jadallashtirishga xizmat qilmoqda. Bundan tashqari,

Umuman olganda, xalqaro ilmiy adabiyotlarda raqamli sport, yangi biznes modellari, kiberxavfsizlik, ma'lumotlarni himoya qilish va muxlislar bilan aloqalarni raqamli asosda rivojlantirish masalalari keng yoritilgan bo'lsa, O'zbekistonda bu yo'nalishda dastlabki ilmiy tadqiqotlar va amaliy loyihalar olib borilmoqda. Shu sababli, mazkur mavzu ilmiy jihatdan dolzarb bo'lib, uni yanada chuqur tadqiq etish sport tashkilotlari uchun innovatsion biznes modellari ishlab chiqishda muhim nazariy va amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqotda tizimli yondashuv va tahliliy metodlar asosida sun'iy intellekt va raqamli kommunikatsiyalar ijtimoiy rivojlanishga ta'siri o'rganildi. Amaliy tahlillar uchun zamonaviy biznes va raqamli iqtisodiyot sharoitidagi ijtimoiy hamkorlik misol sifatida tanlandi.

Tahlil va natijalar. Jamiyat evolyutsiyasi, odatda, ijtimoiy hayotning tashkil etilishi prizmasi orqali ko'rib chiqiladi. Unda muhim rolni ishlab chiqarish usuli yoki jamiyatning iqtisodiy hayotini tashkil etish shakli o'ynaydi. Jamiyat taraqqiyoti har doim ishlab chiqaruvchi kuchlar va sanoat munosabatlariga turtki bergan sanoat inqiloblari bilan bog'liq bo'lgan. Sanoat inqiloblari esa, o'z navbatida, moddiy boyliklar ishlab chiqarish tizimini boshqacha yo'l bilan tashkil etishga imkon bergan ilm-fandagi muhim kashfiyotlar asosida amalga oshirilgan.

sport tashkilotlarida raqamli texnologiyalardan foydalanish darajasi hamda ularning amaliy natijalarini tizimli ravishda yoritadi. Unda texnologiyalarni joriy etish jarayoni sport samaradorligiga ta'siri, jarohatlarning oldini olish imkoniyatlari va operatsion jarayonlar samaradorligini oshirish bilan bog'liq jihatlar orqali tahlil qilinadi. Shuningdek, rasmda raqamli texnologiyalarni samarali integratsiyalash strategiyalari — ehtiyojlarni aniqlash, foydalanuvchiga yo'naltirilgan dizayn, ma'lumotlar xavfsizligini ta'minlash va ta'sirni baholash kabi bosqichlar aks ettirilgan. Ushbu model sport tashkilotlarida raqamli transformatsiyani boshqarish va texnologik qarorlar qabul qilishda muhim metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

Sport tashkilotlarida raqamli texnologiyalar

Sport tashkilotlarida texnologiyalardan foydalanish

Sport tashkilotlarida texnologiyalardan foydalanish

- Foydalanish darajasi: har bir texnologiyani qo'llayotgan tashkilotlar ulushi
- Natijalarga ta'siri: sport natijalariga bo'lgan samarali ta'sirlar
- Jarohatlarni kamaytirish: jarohatlarning oldini olish qobiliyati

Texnologiyalarni samarali integratsiya qilish strategiyalari

Texnologiyalarni samarali integratsiya qilish strategiyalari

- Ehtiyojlarni aniqlash: tashkilot maqsadlarini va eng yaxshi texnologiyalar mosligini aniqlash
- Foydalanuvchiga yo'naltirilgan dizayn: qulaylikni ta'minlash va o'qitish
- Ma'lumotlar xavfsizligi: shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilishga ustuvorlik berish va choralar ko'rish
- Ta'sirni baholash: fikr-mulohazalarni so'rash va samaradorlikni tahlil qilish

1-rasm. Sport tashkilotlarida raqamli texnologiyalarni joriy etish va samarali integratsiya strategiyalari

Zamonaviy sharoitlarda COVID-19 pandemiyasi ko‘plab tashkilotlarning faoliyatiga tubdan ta’sir ko‘rsatdi va butun dunyo bo‘ylab ko‘plab bizneslar muvaffaqiyatsizlikka duch keldi. Mahalliy va milliy behisob cheklovlar, ijtimoiy masofalashuv, hukumat tomonidan belgilangan chegarani yopishlar va karantin choralariidan foydalanish ko‘plab firmalarni qisqa muddatda o‘z biznes modellari bilan moslashishga majbur qildi. Bu moslashuv ikkita sohada amalga oshdi: tashqaridan – mijozlar, yetkazib beruvchilar va boshqa manfaatdor tomonlar bilan aloqalarga ta'siri; ichkaridan esa – xodimlar va ish beruvchilar bilan munosabatlarni boshqarish tartibiga ta'siri (Sostero va boshq., 2020). Pandemiya natijasida dunyoda 190 milliondan ortiq kasallik holatlari aniqlangan va 4 101 340 dan oshiq odam vafot etgan, yangi shtammlar tarqalishda davom etmoqda, bu hol global iqtisodiy faollikka sezilarli to'sqinlik qilmoqda.

2-rasm. Sport sogriqqa sarmoya kiritish va o‘shish imkoniyatlari

O‘zbekiston, boy sport madaniyati va chuqur ildizga ega bo‘lgan sport yutuqlari bilan, muhim bir burilish nuqtasiga yetdi. Global sport industriyasi tez sur'atlarda rivojlanib bormoqda, texnologik yutuqlar, fanatlar kutgan o‘zgarishlar va yangi biznes modellari sportning qanday iste'mol qilinishini, boshqarilishini va tijoratlashtirilishini qayta shakllantirmoqda. Raqobatdosh bo‘lish va dolzarbligini saqlab qolish uchun, O‘zbekiston sport sektori o‘zining an'anaviy usullaridan voz kechib, raqamli transformatsiyaning kuchini ishlatib, sportchilarning natijalarini yaxshilash, fanatlarning tajribasini kuchaytirish va yangi daromad oqimlarini yaratishga yordam beradigan innovatsion, zamonaviy yondashuvlarni qabul qilish zarur.

Raqamli media, ma'lumot tahlillari, e-sport va sport texnologiyalarining o‘shishi O‘zbekiston uchun nafaqat ichki sport sahnasini yaxshilash, balki xalqaro miqyosda

ham o'z o'rnini kengaytirish uchun noyob imkoniyatlar yaratdi. Shuningdek, sportning turizm, infratuzilma va brendlash orqali iqtisodiy rivojlanishga hissa qo'shish salohiyati ilgari hech qachon bo'lmagani kabi tan olinmoqda. Bu o'zgarish sportni boshqarish, hukumat, va kengroq ekotizimni qayta tasavvur qilishni talab qilmoqda.

Sport tashkilotlari, tez o'zgarayotgan muhitda, sport faoliyatlarini boshqarish, targ'ib qilish va rivojlantirishga mas'ul bo'lgan sub'ektlar sifatida, boshqaruv organlari va federatsiyalardan tortib, klublar, ligalar va tijorat sub'ektlarigacha bo'lgan turli tashkilotlarni anglatadi. Yangi muhitda, texnologik yutuqlar, o'zgarayotgan fanatlar bilan aloqalar, globalizatsiya va iqtisodiy dinamikalarining o'zgarishi bilan xarakterlangan bu tashkilotlar, o'z ahamiyatini saqlab qolish va barqaror rivojlanish uchun moslashishlari zarur.

2023-yilda O'zbekistondagi yirik sport tadbirlarining 60% dan ortig'i onlayn biletlash platformalariga o'tib, navbatlarni qisqartirish va fanatlar tajribasini yaxshilashga erishdi. O'zbekiston milliy futbol jamoasi 2021-2024 yillarda ijtimoiy tarmoqlarda obunachilar sonini 150% ga oshirdi, bu esa raqamli fanatlar bazasining ortishini ko'rsatadi.

O'zbekiston Futbol Assotsiatsiyasi 2022-yilda xalqaro texnologiya kompaniyalari bilan hamkorlik qilib, futbolchilarni kuzatish uchun kiyiladigan texnologiyalarni joriy etdi. Natijada, o'quv samaradorligi 20% ga oshdi. Yosh akademiyalarida ma'lumotlarni tahlil qilish joriy etilishi natijasida, milliy jamoalarga talantlarni aniqlashda 30% ga o'sish kuzatildi. 2023-yilda O'zbekiston sport ilovasining ishga tushirilishi 500,000 dan ortiq yuklab olishni ta'minladi. 2024-yilda Bunyodkor FK VR o'yinlarining oldindan ko'rish

Sport sanoati global iqtisodiyotda muhim rol o'ynaydi. Har yili 620 milliard dollardan ortiq hissa qo'shib, kelajakda sezilarli o'sish kutilmoqda. U turli sohalarda iqtisodiy faollikni rag'batlantiradi, jumladan homiylik, televidenie huquqlari, sport turizmi va merchandising. Sport sanoati butun dunyo bo'ylab millionlab ish o'rinlarini qo'llab-quvvatlaydi va tadbirlar, infratuzilma rivojlantirish va turizm orqali mahalliy iqtisodiyotlarni rag'batlantiradi. Olimpiya o'yinlari va FIFA Jahon Chempionati kabi yirik tadbirlar katta daromad keltiradi, bunda homiylik va media huquqlari ligalar va jamoalar uchun asosiy daromad manbalariga aylanadi. Bundan tashqari, sport jismoniy faollikni rag'batlantirish va jamoat birdamligini mustahkamlash orqali ijtimoiy integratsiya va jamoat salomatligini rivojlantiradi. Sport sanoati global iqtisodiyotga katta ta'sir ko'rsatadi. U daromad yaratadi, ish o'rinlarini tashkil etadi va turizm va media kabi bog'liq sohalarga ta'sir qiladi. Sportga oid tovarlar va xizmatlarga bevosita sarflanadigan mablag'lar, efir huquqlari va infratuzilma rivojlanishi orqali, sport sanoati iqtisodiy o'sishga hissa qo'shadi, shu bilan birga ish o'rinlarini yaratadi va investitsiyalarni jalb etadi.

Qiyinchiliklar Sportchilarning biometrik va ishlash ma'lumotlarining ruxsatsiz ishlatilishi maxfiylik va ma'lumotlarni himoya qilish bo'yicha jiddiy xavotirlarni keltirib chiqaradi. Kiberxavfsizlik tahdidlari (masalan, jonli efirda ko'rsatilgan tadbirlarni yoki onlayn garov platformalarini xakerlik qilish) tashkilotlar va muxlislar uchun xavf tug'diradi.

Raqamli platformalarga, aqlli stadionlarga va kiyiladigan texnologiyalarga sarmoya kiritish katta kapitalni talab qiladi, bu esa kichik klublar yoki mahalliy tashkilotlar uchun ko'pincha qimmatga tushadi. An'anaviy manfaatdor tomonlar, shu jumladan murabbiylar, federatsiyalar va klublar, texnologiyaning murakkabligi, ish joylarining almashtirilishi yoki boshqaruvni yo'qotishdan qo'rqib, yangi texnologiyalarni qabul qilishdan bosh tortishlari mumkin. Ba'zi yosh sportchilar raqamli murabbiylik vositalariga haddan tashqari tayanib, strategik fikrlash va jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishda cheklanishi mumkin.

Raqamli infratuzilma bulutli hisoblash, server fermalari, apparat ishlab chiqarish karbon izlari sport tashkilotlari tomonidan ilgari surilayotgan barqarorlik maqsadlariga qarshi keladi. Raqamli sport sanoatida yangi biznes modellari ishlab chiqish juda muhim, chunki sport va texnologiyaning o'zgarayotgan manzarasi, muxlislarning sportga qanday jalb qilinishi va sport tashkilotlarining qanday faoliyat yuritishi o'zgargan. Raqamli texnologiyalarning, masalan, ijtimoiy tarmoqlar, translyatsiya platformalari, katta ma'lumotlar va sun'iy intellektning tezkor rivojlanishi, sportdagi an'anaviy biznes modellari uchun muammolar yaratdi. Yangi modellar raqamli daromad oqimlaridan foydalanish, muxlislar bilan aloqani kuchaytirish va yanada shaxsiylashtirilgan, global tajribalarni yaratish uchun zarur.

Nazariy Ahmiyati: Biznes Modeli Nazariyasini Kengaytirish: An'anaviy biznes modeli ramkalari, masalan, Business Model Canvas odatda jismoniy tovarlar yoki xizmatlarga qaratilgan. Biroq, raqamli biznes modellari o'rganilishi orqali, tadqiqotchilar bu ramkalarni raqamli ekosistemalarni o'z ichiga oladigan tarzda takomillashtirish va kengaytirishlari mumkin. Bu, sport, o'yin-kulgi va media kabi sohalarda tobora muhimroq bo'lib borayotgan raqamli ekosistemalarni o'rganish uchun yangi nazariy modellar va tushunchalarni ishlab chiqish yo'llarini ochadi, masalan, platforma asosidagi, obuna va ma'lumotga asoslangan biznes modellari.

Innovatsiya va Raqobatbardoshlik: Raqamli biznes modellari o'rganish bizneslarga tez o'zgarayotgan bozorlar bilan moslashish va innovatsiya qilishda amaliy yondashuvlarni taqdim etadi. Sport sohasida masalan, yangi modellarga—raqamli efir, ijtimoiy media bilan aloqalar va platformalar orqali muxlislarni monetizatsiya qilish—sport tashkilotlariga o'sib borayotgan va o'zgarib borayotgan bozorda raqobatbardosh bo'lish imkonini beradi. Bu tushuncha bizneslarga qiymat yaratishga, o'zlarini ajratishga va yangi texnologiyalarni barqaror o'sish uchun foydalanishga yordam beradi.

O‘zbekiston sport sohasi zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali xalqaro raqobatbardoshlikni oshirish, sportchilar salohiyatini rivojlantirish, boshqaruv tizimlarini takomillashtirish va aholining sportga bo‘lgan qiziqishini kuchaytirishga intilmoqda. Ushbu tadqiqotda aniqlangan ilmiy asoslar va amaliy xulosalar bevosita milliy sport siyosatini raqamli transformatsiya qilishda tatbiq etilishi mumkin.

Xulosa. Jamiyat rivoji doimo texnologik yangilanishlar va ishlab chiqarish tizimidagi o‘zgarishlar bilan uzviy bog‘liq bo‘lib kelgan. Bugungi kunda bu jarayon sport sohasida raqamli texnologiyalar orqali yangi bosqichga ko‘tarilmoqda. Raqamli yechimlar sport tashkilotlari faoliyatini yanada samarali tashkil etish, sportchilarning jismoniy va texnik tayyorgarligini takomillashtirish, jarohatlar xavfini kamaytirish hamda fanatlar bilan o‘zaro aloqalarni mustahkamlashda muhim vositaga aylanmoqda.

O‘zbekiston sport tizimida ham raqamli texnologiyalarni joriy etish borasida sezilarli siljishlar kuzatilmoqda. Onlayn xizmatlarning kengayishi, ijtimoiy tarmoqlar orqali fanatlar faolligining ortishi, sportchilar tayyorlashda analitik vositalardan foydalanish milliy sportning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qilmoqda. Ma'lumotlar xavfsizligi, kiberxatarlar, moliyaviy cheklovlar va inson omiliga bog‘liq qarshiliklar kabi muammolar mavjud bo‘lib, ular kompleks yondashuvni talab etadi. Raqamli biznes modellari sport sohasida an'anaviy boshqaruv va iqtisodiy yondashuvlarni qayta ko‘rib chiqish zarurligini ko‘rsatadi. Platformaga asoslangan, raqamli daromad manbalariga tayanuvchi va fanat tajribasini markazga qo‘yuvchi modellarning rivojlanishi sport tashkilotlari uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. O‘zbekiston sport sohasida raqamli transformatsiya uzoq muddatli strategik ahamiyatga ega bo‘lib, u sportchilarning natijalarini oshirish, boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish, iqtisodiy samaradorlikni kuchaytirish va aholining sportga bo‘lgan qiziqishini yanada rivojlantirish uchun mustahkam ilmiy va amaliy asos bo‘lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Amankwah-Amoah, J., Khan, Z., & Wood, G. (2020). "COVID-19 va biznes muvaffaqiyatsizliklari: Tajriba, o‘lcham va miqyosning paradoksalari nazariya va amaliyot uchun". European Management Journal.
2. Sostero, M., va boshqalar (2020). "COVID-19 ning biznes operatsiyalariga ta'siri: Sanoatlar bo'yicha moslashuv strategiyalari". Journal of Business Continuity & Emergency Planning.
3. Drewes, M., va boshqalar (2020). "COVID-19 ning tashkil etilgan sportga ta'siri: Global nuqtai nazar". Sport Management Review.
4. Parnell, D., va boshqalar (2020). "COVID-19 kontekstida sport tadbirlarini qayta tashkil etish: Tashkilot va etik muammolar". Frontiers in Sports and Active Living.
5. Osiyo Futbol Konfederatsiyasi (AFC) (2022). "O‘zbekiston futboli uchun texnologik integratsiya memorandum".

6. "Raqamli transformatsiya va sport sanoati". World Economic Forum (weforum.org).
7. Abdullaeva, S. (2023). "O'zbekistonda e-sportni rivojlantirish strategiyalari". Xalqaro Sport Innovatsiyalari Forumi (Toshkent).
8. O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika Qo'mitasi (2023). "Sport sohasidagi raqamli ko'rsatkichlar".
9. Alibaba Group (2022). E-commerce and Sports Merchandising in Central Asia.
10. "Sport texnologiyalari: O'zbekiston uchun yangi imkoniyatlar". Daryo.uz (2024).